

บทที่ 1

บทนำ

การขนส่งถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการ (Service Industry) ประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษยชาติ หรือ อาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นแก่การปฏิบัติการธุรกิจต่างๆของมนุษย์เรา ทั้งนี้ เพราะมนุษย์เรามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการขนส่งมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของจากที่แห่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการเคลื่อนย้ายของมนุษย์เอง หรืออาจจะเป็นสัตว์หรือสิ่งของต่างๆ ก็ตาม จะต้องอาศัยการขนส่งเป็นปัจจัยในการเคลื่อนย้ายทั้งสิ้น

การขนส่งเป็นวิชาแขนงหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวิชาการด้านอื่นๆ เพราะการขนส่งนั้นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับและสัมพันธ์กับอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมประเภทต่างๆ แทบทั้งสิ้น เช่น สินค้าประเภทอุปโภคและบริโภคต่างๆ ที่พวกเราทุกคนใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ก็จะมีค่าขนส่งรวมอยู่ในราคาสินค้าและบริการนั้นๆ ด้วย และค่าขนส่งที่รวมอยู่ในราคาสินค้าและบริการต่างๆ ก็ได้ถูกรวมไว้เป็นทอดๆ เริ่มตั้งแต่จากแหล่งวัตถุดิบไปยังแหล่งผลิต จากแหล่งผลิตไปยังพ่อค้าคนกลาง จากพ่อค้าคนกลางไปยังพ่อค้าส่ง จากพ่อค้าส่งไปยังพ่อค้าปลีก และจากพ่อค้าปลีกจึงจะถึงมือผู้บริโภค ซึ่งในแต่ละทอดของการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการเหล่านั้น ได้มีการรวมค่าขนส่งเข้าไปเป็นต้นทุนของสินค้าทุกทอดไป จึงเห็นได้ว่า การขนส่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแก่การดำรงชีวิตประจำวันและควรที่จะได้ศึกษาไว้ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในกิจการประเภทนี้พอสมควร

ความหมายของการขนส่ง (Definition of Transportation)

ก่อนที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวของการขนส่งนั้น เรามาทิศารณาถึงความหมายคำว่า " การขนส่ง " กันเสียก่อนว่าเป็นอย่างไร ซึ่งเราสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

- ก. ความหมายของการขนส่ง ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 คำว่า " ขน " หมายถึง การเอาสิ่งของจำนวนมาก บรรทุก หรือหิ้ว
 หามด้วยอาการใด ๆก็ตาม จากแห่งหนึ่งไปอีก
 แห่งหนึ่ง
 " ส่ง " หมายถึง การยื่นให้ ยื่นให้ถึงมือ พาไปให้ถึงที่
 "ขนส่ง" หมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวด้วยขนและส่ง
- ข. ความหมายของการขนส่ง ตามพจนานุกรมไทย
 คำว่า " ขน " หมายถึง การนำเอาของมาก ๆ จากที่แห่งหนึ่งไปไว้ในอีก
 แห่งหนึ่ง
 คำว่า " ส่ง " หมายถึง การยื่นให้ถึงมือ พาไปให้ถึงที่
 คำว่า " ขนส่ง " หมายถึง ธุรกิจเนื่องด้วยการนำไปและนำมา หรือ ขน
 และส่ง
- ค. ความหมายของการขนส่ง ตามสารานุกรมไทย
 คำว่า " การขนส่ง " หมายถึง การเคลื่อนที่ของมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ จากที่
 แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง ตามความประสงค์
 ของมนุษย์
- ง. ความหมายของการขนส่ง ตามพระราชบัญญัติการขนส่ง พ.ศ. 2497 มาตรา 4
 คำว่า " การขนส่ง " หมายถึง การลำเลียง หรือเคลื่อนย้ายบุคคล หรือสิ่ง
 ของ ด้วยเครื่องมืออุปกรณ์การขนส่ง ซึ่ง
 เครื่องอุปกรณ์การขนส่งนี้ หมายถึง ยานพาหนะ
 ที่ใช้ในการขนส่ง รวมทั้งเครื่องมือแรงด้วย
- จ. ความหมายของการขนส่ง ตามความหมายของวิชาเศรษฐศาสตร์

คำว่า " การขนส่ง " เป็นกิจกรรมทางกายเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ที่จะจัดให้มีการเคลื่อนย้ายคน สัตว์ และสิ่งของ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

จากความหมายต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ พอที่จะนำมาสรุปเป็นความหมายโดยทั่วไปของคำว่า " การขนส่ง " ได้ดังนี้

" การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของต่าง ๆ ด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ในการขนส่ง จากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง ตามความประสงค์และเกิดจอรตประโยชน์ตามต้องการ "

จากคำจำกัดความข้างต้นนี้ พอที่จะกล่าวได้ว่า การขนส่งจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของ จากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง
2. การเคลื่อนย้ายนั้น จะต้องกระทำด้วยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการขนส่ง
3. จะต้องเป็นไปตามความต้องการ และเกิดจอรตประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการขนส่ง

วัตถุประสงค์ของการขนส่ง (Objectives of Transportation)

เราได้ทราบกันมาแล้วว่า การขนส่งนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งมีอยู่ลักษณะหนึ่งที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ วัตถุประสงค์ในการขนส่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายออกไปต่าง ๆ นานา ตามวัตถุประสงค์ของผู้ทำการขนส่ง วัตถุประสงค์ของการขนส่งหรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ เหตุผลในการขนส่ง สามารถที่จะแยกพิจารณาได้ว่ามีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อการสังคม
2. วัตถุประสงค์เพื่อที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ
3. วัตถุประสงค์เพื่อการเมืองและการปกครอง
4. วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหาความรู้
5. วัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ
6. วัตถุประสงค์อื่น ๆ

1. วัตถุประสงค์เพื่อการสังคม โดยปกติแล้ว มนุษย์เราจะต้องมีการคบหาสมาคม และติดต่อสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา มีการพบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน (Internal Group) หรือ อยู่ต่างกลุ่มกัน (External Group) จะต้องมี การติดต่อและไปมาหาสู่กันบ้างไม่มากก็น้อย และเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อสัมพันธ์กันเช่นนี้ การขนส่งจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถสนับสนุนและตอบสนอง วัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์เพื่อที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ มนุษย์เราที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีที่อยู่อาศัย เพื่อใช้สำหรับเป็นที่พักผ่อนหลับนอน และพร้อมกันนั้น ก็จะต้องมีการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้มาดำรงชีพ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว สถานที่อยู่อาศัยกับสถานที่ประกอบอาชีพนั้นจะอยู่กันคนละแห่ง จึงจำเป็นต้องอาศัยการขนส่งเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเดินทางระหว่างที่พักอาศัยกับที่ทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้มนุษย์เราสามารถจะประกอบกิจกรรมตามบทบาท (Roles) ต่าง ๆ ได้

3. วัตถุประสงค์เพื่อการเมืองและการปกครอง ในการบริหารประเทศนั้น จำเป็นต้องอาศัยการขนส่งเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก เพราะการปกครองที่คึกคักนั้น จะต้องมีความสามารถในการปกครองให้ทั่วถึงทุกหนทุกแห่ง และเกิดความเจริญทัดเทียมกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

พร้อมกันนั้น ก็จะต้องมีการระวังป้องกันประเทศด้วย กล่าวคือ รัฐบาลจะต้องปกครองและบริหารประเทศให้ดี และให้ทั่วถึง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามป้องกันและรักษาความปลอดภัยของประเทศด้วย เพื่อให้ประเทศเกิดความเจริญรุ่งเรือง ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุข และเป็นเอกราชสืบไป ด้วยเหตุนี้ จึงต้องอาศัยการขนส่งเข้ามาช่วยส่งเสริมเป็นอันมากด้วย

4. วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหาความรู้ สภาพสังคมปัจจุบันมีความจำเป็นที่จะมีการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ จึงใช้การขนส่งเข้ามาช่วยในการเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเพื่อการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ภายในอำเภอ จังหวัด ประเทศ หรือแม้แต่นอกประเทศในดินไกล ๆ เช่น ในต่างประเทศ เหล่านี้ต่างก็ต้องอาศัยการขนส่งเข้ามามีส่วนร่วมด้วยทั้งสิ้น

5. วัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เมื่อมนุษย์เรามีการประกอบอาชีพ มีการศึกษาหาความรู้ และอื่น ๆ แล้ว ก็จะต้องมีการพักผ่อนหย่อนใจไปพร้อมกันด้วย ในการพักผ่อนหย่อนใจนั้น เราอาจจะใช้วิธีการต่าง ๆ แยกต่างกันไป เช่น อ่านหนังสือ ชมภาพยนตร์ เล่นกีฬา ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น แต่มีอยู่วิธีหนึ่งที่มนุษย์เรานิยมกันมากที่สุดก็คือ "การท่องเที่ยว (Tourism)" ซึ่งการท่องเที่ยวนี้ จะมีแหล่งการท่องเที่ยวอยู่มากมายทั้งในประเทศและนอกประเทศ และโดยทั่วไปจะเป็นตามชายทะเล หรือภูเขา หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และการเมือง ซึ่งอยู่ ณ แหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องอาศัยการขนส่งเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเดินทาง เพื่อไปให้ถึงยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ตามต้องการ

6. วัตถุประสงค์อื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ มาแล้วข้างต้นนั้น การขนส่งยังมีส่วนสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะทางด้าน การประกอบธุรกิจและอุตสาหกรรมทั่วไป ต่างก็ต้องอาศัยการขนส่งเข้ามามีบทบาทร่วมด้วยทั้งสิ้น เช่น ในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องมีการขนส่งสินค้าและบริการนั้น ๆ เริ่มตั้งแต่เป็นวัตถุดิบ จนผลิตออกมาเป็นสินค้า จนถึงมือผู้บริโภค เหล่านี้

ทางที่กองอำนวยการขนส่งทั้งสิ้น ฉะนั้น จึงพอที่จะกล่าวได้ว่า การขนส่งจะมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการขนส่งของวัตถุประสงคืกันต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ

ประโยชน์ของการขนส่ง

การขนส่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบันของมนุษย์เรา เพราะการขนส่งจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันทั้งโดยตรงและโดยอ้อม กล่าวคือ การเดินทางไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันนั้นจะเพื่อจุดประสงค์ใด ๆ ก็แล้วแต่ ถือว่าเป็นส่วนเกี่ยวข้องของโดยตรง ส่วนสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคนั้น ถือว่าเป็นส่วนเกี่ยวข้องของโดยอ้อม ฉะนั้น พอที่จะกล่าวถึงประโยชน์ของการขนส่งออกมาเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

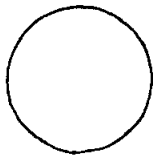
1. ทำให้เกิดปัจจัย 4
2. ทำให้เกิดชุมชนใหม่ ขึ้น
3. ทำให้เกิดตลาดสินค้าและบริการ
4. ก่อให้เกิดบรรดประโยชน์และมูลค่าต่าง ๆ
5. เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ

1. การขนส่งทำให้เกิดปัจจัย 4

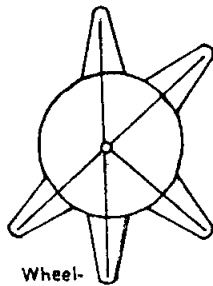
ในการดำรงชีวิตปัจจุบันของมนุษย์เรานั้น จำเป็นต้องมีอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งทั้ง 4 ประการนี้ ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่มนุษย์เราจะขาดเสียมิได้ และในการที่เราจะอุปโภคบริโภคปัจจัยเหล่านี้ เราจะต้องอาศัยการขนส่งในลักษณะต่าง ๆ เข้ามาช่วย ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ หรือสำเร็จรูปแล้วก็ตาม เพราะเราไม่สามารถที่จะผลิตสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เอง จึงจำเป็นต้องขนส่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาจากแหล่งอื่น ๆ ดังนั้น การขนส่งจึงก่อให้เกิดปัจจัย 4 ได้ตามความต้องการขั้นพื้นฐานทั่วไป

2. การขนส่งทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ

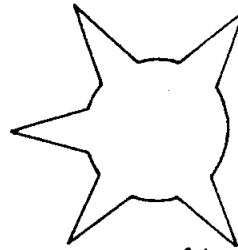
จะเห็นได้เด่นชัดว่า ในปัจจุบันนี้มีแหล่งชุมชนใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในทุก ๆ เขตที่มีการขนส่งเข้าไปถึง ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางโคกก็ตาม เช่น การขนส่งทางน้ำ ก็ทำให้เกิดเมืองท่าที่สำคัญ ๆ มากขึ้น การขนส่งทางบกโดยเฉพาะทางรถยนต์ (ถนน) ยิ่งทำให้เกิดชุมชนต่าง ๆ กระจายมากเป็นทวีคูณ หรือแม้แต่ว่าการขนส่งทางรถไฟก็ตาม ทางก็ทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ ขึ้นแทบทั้งสิ้น ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นได้ดังภาพประกอบข้างล่างนี้



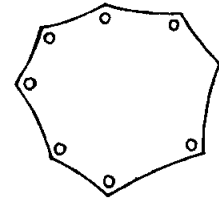
Globular-Shaped Town
(before street cars)



Wheel-Shaped Town
(developed by early street cars)



Simple Starfish Shaped City
(street and interurban railway systems)



Fan Shape with Outlying Shopping Centers
(result of large automobile ownership)

3. การขนส่งทำให้เกิดตลาดสินค้าและบริการ

ในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม จะต้องมีการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เมื่อมีการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ขึ้นมาแล้ว จำเป็นจะต้องอาศัยการตลาดเข้ามาช่วยกระจายสินค้าและบริการเหล่านั้นให้แพร่หลายไปในที่ต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งนี้จึงต้องอาศัยการขนส่งเข้ามาช่วยในการกระจายสินค้าและบริการเหล่านั้น ไปสู่ตลาดเพื่อให้ถึงมือผู้บริโภค

อย่างทั่วถึง ทำให้ตลาดสินค้าและบริการ เกิดขึ้นอยู่ในทุกหนทุกแห่งได้อย่างสะดวกและง่ายดาย

4. การขนส่งก่อให้เกิดอรรถประโยชน์และมูลค่าทาง ๗

เมื่อมีการขนส่งเกิดขึ้น หรือเมื่อจะมีการขนส่งอะไรก็ตาม จะต้องเกิดอรรถประโยชน์ทาง ๗ ตามมาด้วยเสมอ ไม่ว่าจะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์ในค่านิโคก็ตาม เช่น อรรถประโยชน์ด้านเวลา อรรถประโยชน์ด้านสถานที่ เป็นต้น อรรถประโยชน์ของสินค้าและบริการต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้มากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของการขนส่งด้วย ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในบทที่ 3 ในเรื่องของอรรถประโยชน์ที่เกิดจากการขนส่ง

5. การขนส่งทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญและทัดเทียมกับอารยประเทศ หรือแม้แต่การพัฒนาภายในประเทศให้มีการ เป็นอยู่ที่เจริญทัดเทียมกันในทุกหนทุกแห่งก็ตาม เป็นผลที่จะเกิดมาจากการขนส่งเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศในค่านิโค เช่น การพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง เหล่านี้ต่างก็ต้องการขนส่งมาช่วยในการพัฒนาแทบทั้งสิ้น ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในเรื่องของการขนส่งกับการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การขนส่งยังมีประโยชน์อีกมากมายหลายประการ เช่น การขนส่งมีส่วนทำให้เกิดการขยายงาน ทำให้เกิดการแบ่งงาน ทำให้มีการกระจายรายได้และอื่น ๆ อีกมาก ดังนั้น สรุปได้ว่า การขนส่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากมายมหาศาลทั้งประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมต่อมนุษยชาติ และมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากขึ้นทุกขณะด้วย

การขนส่งกับการพัฒนาบ้านต่าง ๆ

ในที่นี้จะกล่าวถึงการขนส่งกับการพัฒนาประเทศในค่านิโคต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งการพัฒนาที่เกี่ยวข้องออกได้เป็น 3 ค่านิโค คือ

- ก. การขนส่งกับการพัฒนาฐานเศรษฐกิจ
- ข. การขนส่งกับการพัฒนาฐานสังคม
- ค. การขนส่งกับการพัฒนาฐานการเมืองการปกครอง

การขนส่งกับการพัฒนาฐานเศรษฐกิจของประเทศ

การขนส่ง มีผลต่อการพัฒนาฐานเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การขนส่งทำให้เกิดตลาดมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้สินค้าและบริการกระจาย และมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าการขนส่งจะไปถึงที่ใด ตลาดสินค้าและบริการก็จะขยายและกว้างขวางออกไปเรื่อย ๆ
2. การขนส่งทำให้เกิดเสถียรภาพด้านราคา (Price Stabilization and Equalization) เพราะการขนส่งจะเป็นสื่อนำสินค้าและบริการให้กระจายออกไปยังตลาดต่าง ๆ ทั่วทุกจุดทั่วทุกภาค และทันต่อเวลาที่ต้องการ โดยราคาของสินค้าและบริการนั้นจะมีราคาที่ใกล้เคียงหรือเท่ากับราคาในแหล่งกำเนิดอีกด้วย
3. การขนส่งทำให้เกิดการกระจายรายได้และลดปัญหาการว่างงาน เพราะการขนส่งจะช่วยในการเคลื่อนย้ายแรงงานจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งได้อย่างรวดเร็ว เป็นส่วนช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับแรงงานมีน้อยหรือไม่เพียงพอ และทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นอีกด้วย
4. การขนส่งทำให้เกิดการผลิตขนาดใหญ่ (Large-Scale Production) เมื่อการขนส่งเป็นส่วนช่วยขยายตลาดแล้ว เมื่อมีการผลิตสินค้าและบริการขึ้นก็สามารถที่จะส่งไปขายในที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทำให้มีอุปสงค์ในสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดการผลิตขนาดใหญ่เพื่อสนองความต้องการในสินค้าและบริการประเภทนั้น ๆ ด้วย

5. การขนส่งทำให้มูลค่าของอสังหาริมทรัพย์สูงขึ้น ในที่นี้หมายถึงว่า ทำให้มูลค่าของที่ดินมีราคามากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า เมื่อการขนส่งไปถึงจุดใดแห่งใด ก็จะทำให้ความเจริญไปสู่จุดนั้น ๆ ทั่วๆ ไป ทำให้เกิดความต้องการในบริเวณนั้น ๆ จึงเป็นสาเหตุให้มูลค่าของที่ดินบริเวณนั้นสูงขึ้นนั่นเอง

นอกจากนี้ การขนส่งก็ยังช่วยทำให้เกิดการแข่งขัน (Competition) ในเรื่องของการประกอบธุรกิจ การพัฒนาและปรับปรุงสินค้าและบริการ รวมทั้งการประกอบกิจการค้าการขนส่งด้วย

การขนส่งกับการพัฒนาทางสังคมของประเทศ

การขนส่งมีผลต่อการพัฒนาทางสังคมของประเทศเช่นเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการเศรษฐกิจ ซึ่งพอที่จะกล่าวถึงการพัฒนาทางสังคมได้ดังนี้

1. การขนส่งทำให้เกิดความเจริญทัดเทียมกันภายในประเทศ กล่าวคือ เมื่อการขนส่งไปถึงจุดใด ก็จะนำเอาความเจริญไปสู่จุดนั้น ๆ ทั่วๆ ไป มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ มากมายหลายชนิด ซึ่งจะเป็นผลทำให้เกิดความเจริญในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั่วๆ ไป
2. การขนส่งทำให้เมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่า เมื่อการคมนาคมไปถึงจุดใด ก็จะทำให้เกิดชุมชนใหม่ ๆ เกิดขึ้น ณ จุดนั้น ซึ่งปัจจุบันนี้ มีหมู่บ้านเกิดใหม่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามชานเมือง จึงเป็นผลทำให้เมืองขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว
3. การขนส่งทำให้เกิดการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่างชุมชนเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว การขนส่งจะช่วยทำให้การติดต่อระหว่างชุมชนต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น สะดวกไม่ว่าจะเป็นการติดต่อระหว่างชุมชนกับชุมชน เมืองต่อเมือง หรือจังหวัดต่อจังหวัด ตลอดจนการติดต่อระหว่างประเทศต่อประเทศ ต่างก็จำเป็นต้องอาศัยการขนส่งทั้งสิ้น
4. การขนส่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเป็นอยู่ โดยจะมีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่ของสังคมที่การขนส่งเข้าไปถึง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมขึ้น และจะมีผลต่อสภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพด้วย

5. การขนส่งทำให้มาตรฐานของสังคมดีขึ้น การขนส่งจะมีผลทำให้มาตรฐานต่าง ๆ ของสังคมดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานการครองชีพ ความเป็นอยู่ ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาทุก ๆ อย่างจะดีขึ้นตามไปด้วย

การขนส่งกับการพัฒนาบ้านเมืองและการปกครองประเทศ

เช่นเดียวกันกับการพัฒนาบ้านเศรษฐกิจและสังคม การขนส่งก็จะทำให้เกิดการพัฒนาในบ้านเมืองและการปกครองประเทศ ดังนี้

1. การขนส่งทำให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยดี เพราะการขนส่งสามารถทำให้การติดต่อไปในจุดต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ทำให้การปกครอง ทำได้ง่ายและเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง
2. การขนส่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การขนส่งทำให้ประเทศต่าง ๆ สามารถเดินทางติดต่อไปมาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการแลกเปลี่ยนทั้งทางด้านการค้า การทูต และการทหาร ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
3. การขนส่งช่วยสนับสนุนบ้านการทหารและการป้องกันประเทศ การขนส่งจะช่วยในการเลือกทำเลที่ตั้งให้กระจายออกไปทั่วประเทศ ช่วยในการขนส่งยุทธปัจจัยต่าง ๆ ช่วยในการขนส่งเสบียงอาหาร ส่งกำลังบำรุงต่าง ๆ อันจะเป็นผลต่อการระวังป้องกันประเทศ ตลอดจนเป็นผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองด้วย

นอกจากนี้ การขนส่งยังจะช่วยในการลดและปราบปรามอาชญากรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในชาติมีความสมัครสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ช่วยสร้างความภูมิใจแก่ประชาชน เป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาของบ้านเมือง และเป็นเครื่องมือของนักการเมืองอีกด้วย

การขนส่ง เป็นกิจการสาธารณูปโภค

การขนส่งถือได้ว่าเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่สำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งคำว่า "กิจการสาธารณูปโภค(Public Utility)" นั้น หมายความว่า กิจการที่มีหน้าที่ในการผลิตสินค้าหรือบริการ ในส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตและการดำรงชีพของประชาชนส่วนใหญ่ เช่น กิจการด้านการประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ โทรคมนาคม รวมทั้งกิจการด้านการขนส่งด้วย ซึ่งกิจการที่เป็นกิจการสาธารณูปโภคนั้น จะมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. มีหน้าที่ผลิตสินค้าและบริการให้แก่ผู้ใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ
2. มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนใหญ่
3. มีผลต่อเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ

เมื่อเป็นดังนี้ กิจการที่เป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญๆ รัฐจึงต้องยื่นมือเข้ามามีบทบาททั้งในด้านการควบคุม การช่วยเหลือ การดำเนินงาน ตลอดจนการอุดหนุนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้กิจการสาธารณูปโภคดำเนินงานได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่ารัฐจึงเข้าไปทำหน้าที่ในการควบคุมกิจการต่างๆ โดยเป็นผู้ดำเนินการเสียเอง

ความจำเป็นที่รัฐต้องควบคุมกิจการสาธารณูปโภค

เมื่อกิจการสาธารณูปโภคเป็นสิ่งจำเป็นแก่การดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน รัฐจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในการควบคุมกิจการสาธารณูปโภค ทั้งนี้โดยมีเหตุผลในการควบคุมดังนี้

1. เพื่อควบคุมให้มีการบริการที่ได้มาตรฐาน และสอดคล้องกับปริมาณความต้องการของประชาชน

2. เพื่อควบคุมด้านการดำเนินงาน กล่าวคือ ถ้าไม่มีการควบคุมด้านการดำเนินงาน ก็อาจทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ (Economic Waste) โดยอาจจะมีบริการให้บริการที่ซ้ำซ้อนและแข่งขันกันมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น (Duplication Services) จนอาจเกิดการแข่งกันในลักษณะแบบเอาเป็นเอาตายกัน ที่เราเรียกว่า Cut - Throat Competition ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี

3. เพื่อควบคุมในเรื่องการกำหนดอัตราค่าบริการ (Rate of Services) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายด้วย

เมื่อรัฐมีความจำเป็นที่จะเข้ามาควบคุมกิจการสาธารณูปโภคแล้ว จะพิจารณาไปว่ามีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการที่เข้ามาจัดระเบียบเพื่อ

1. ช่วยป้องกันการเอารัดเอาเปรียบและป้องกันการผูกขาดจนเกินความจำเป็น
2. เพื่อให้มีการบริการที่เพียงพอ สม่ำเสมอและมีประสิทธิภาพ
3. ให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างเสมอหน้า
4. ให้เกิดความปลอดภัยในการดำเนินงาน
5. เพื่อส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดใหม่ ๆ

ฉะนั้น ในการที่รัฐเข้ามาควบคุมกิจการสาธารณูปโภค รัฐจึงจำเป็นต้องให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือกิจการเหล่านี้ให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพโดยจะใช้วิธีการกำหนดสัมปทาน (Franchise) ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เช่น

1. ช่วยป้องกันการแข่งขันอย่างรุนแรงหรือเกินขอบเขต
2. ช่วยป้องกันการหากำไรเกินควร
3. ทำให้เกิดการประหยัดในการผลิต
4. ช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำนวนจำกัดและลดการใช้ของฟุ่มเฟือย

รัฐเป็นผู้มอบสัมปทานให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐ (รัฐวิสาหกิจ) เป็นผู้ดำเนินงาน โดยมีรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลและเป็นผู้ออกกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายต่อไป

กิจการสาธารณูปโภคโดยส่วนใหญ่ จะมีลักษณะของการผูกขาด (Monopoly) หรือ กึ่งผูกขาด (Oligopoly) และดำเนินงานตามสัมปทานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐโดยจะมี สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายข้อบังคับต่างๆ ตามที่รัฐได้กำหนดไว้ ซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ที่ได้รับสัมปทาน มีดังนี้

สิทธิ (Rights) ของผู้ได้รับสัมปทาน

ผู้ที่ได้รับสัมปทานให้ดำเนินกิจการสาธารณูปโภค มีสิทธิที่สำคัญคือ

1. ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ รวมทั้งการช่วยเหลือและอุดหนุนในบางกรณี
2. ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในอัตราที่เหมาะสม (Reasonable) ซึ่งจะ

อยู่ในรูปของค่าบริการ

3. ได้รับสิทธิที่จะดำเนินการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ตามที่รัฐได้กำหนดไว้ อย่างเต็มที่

หน้าที่ (Duties) ของผู้ได้รับสัมปทาน

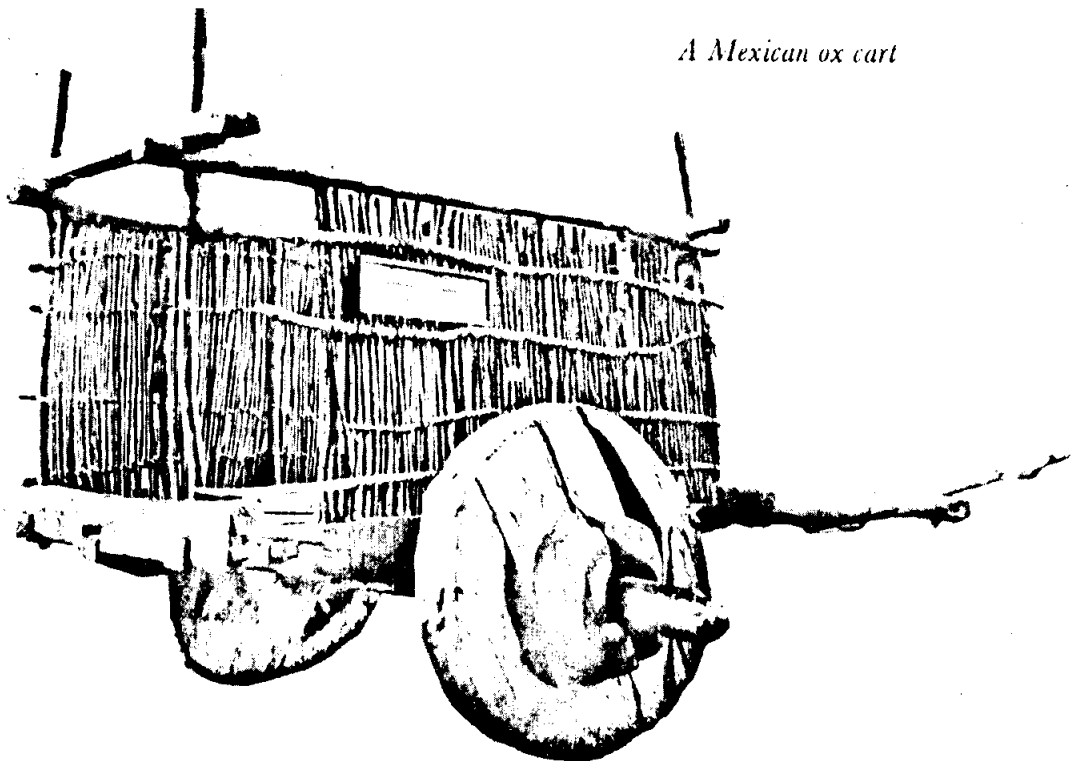
ผู้ที่ได้รับสัมปทานให้ประกอบกิจการสาธารณูปโภค มีหน้าที่สำคัญดังนี้

1. มีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) โดยใครมาก่อนยอมให้บริการก่อน
2. มีหน้าที่ให้บริการอย่างเพียงพอ และปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการ
3. มีหน้าที่ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ โดยจะหยุดบริการไม่ได้

สรุปได้ว่า การขนส่งเป็นอุตสาหกรรมบริการ (Service Industries) ที่มีความสำคัญและจำเป็นแก่การดำรงชีวิตประจำวันของประชาชน และถือได้ว่าเป็นกิจการสาธารณูปโภค (Public Utility) ที่รัฐจำเป็นต้องเข้ามาบริหารและควบคุม เพื่อให้เกื้อหนุนมาตรฐานและความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การขนส่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคล สัตว์ สิ่งของและบริการ จากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการขนส่ง ทั้งนี้จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และก่อให้เกิดประโยชน์ต่างๆ ตามต้องการ

การขนส่งมีวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อการศึกษาหาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์เหล่านั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากหลายประการ เช่น ประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการป้องกันประเทศ



A Mexican ox cart